

Mors Christi illuminatio nostra. Ast quia Christi lampadi, quoad humanitatis radios & splendores, non quoad Divinitatis Verbi inextinguibile lumen, triduana imminebat extincio, ad lumen, ad reaccensionem *Maria* inextinguibilis Christo Dominu præparabatur lucerna, Patre superno Davidis ore *psalm. 131. vers. 17.* dicente: *Paravi lucernam Christo meo.* Ac si diceret, Filio & Christo meo lampadi universum hominum illuminanti genus, tempore mortis & extinctionis suæ lucis, passionis tempore paravi lucernam suæ Matri juxta Crucem, ut lumen quod extinctores in Christi humanitate (frustrâ) suffocare credebant, hoc inextincta *Maria* reaccenderetur lucerna. *Maria fuit lucerna Christi Domini preparata.* Lucerna Christi nascentis, & apud nos degentis lucens & ardens melius quam Joannes, fuit *Maria*, & lampas ardentes Christo præparata morienti: id est juxta Crucem stabat, ut lucerna Domini Jesu, qua per turpissimam mortem extingueda in humanitate erat, hæc eadem in resurrectione per inextinctam *Maria* reaccenderetur fulgentissimam lampadem. Mos apud homines est inextinctam lucernam ex proximiori lampade, sive ardente lucerna succedere, ne spatum assueto privatum lumine tenebrescat. Christus igitur in orbis spatio lucerna Patris semper ardens & lucens, quæ homo, luminosam suæ lampadi ex Virginis lucerna humanitatem suscepit, ut in carnis testa totus Christus luceret ut lampas: sed cum per cruentam passionem & necem à Christi anima (non à Verbo lumine) luminosa carnis separata testa, veluti extincta esset sub sepulchro lucerna, præparatam sibi voluit à Patre Matris habere lucernam, ut saltem post triduum luminosis Mariæ clamoribus, ardentissimisque ejus desideriis lucernæ & amoris igne reassumpta ab anima humanitate, reaccenderetur in hominem: Mariæ sic cum Vate dicente (id quod suprà dedimus ex *Isaia cap. 62. vers. 1.*) Egrediatur ut splendor justus Sionis & Iesualem, & Salvator ejus ut lampas accendatur. Et quoniam igne aut lumine Salvator reaccendet ut lampas, & ejus splendor fulgebit denuò, nisi ignito & arden-

S. Epiphanius contra lib. 3. contra heres.

Lucerna Christi, qualiter per Mariam lampadem reaccenda fuerit?

Isaia 62.

tissimo Deiparae desiderio? *Exurge, ô fili, qui es gloria, decór & pulchritudo mea, ut totus mundi splendor, gaudium & latitia* (nomine *Maria* pius scriptit Pater Ludovicus de Aponte lib. 5. in *Cant. exhort. 30. §. 2.*) *Audivit Filius preicationem matris, & subito die tertio apparet illi.* Eccinè *Mariæ lucerna* igne inflammatus & lumine egreditur è sepulchro justus Dominus ut *splendor*, & ut *lampas* reaccensa resurgit, ut gloriose lumine non modò ut lampas, sed ut Sol, & homines & orbem humanitatem ac divinitutem collustraret.

Hinc exticta Christi lampade in orbe, totus mundus tenebris densissimis laborabat, quando tenebrae factæ sunt super universam terram. Immò & crucifixionis Christi turbo, sive tempestas, omnes spiritales lampades, lucernas, tædas, faculaeque Apostolorum extinxit. Sola *Maria*, ut fidei inconcussa *lampas*, inextincta remansit: de illa Bernardus loquens tractat, de *lament. Virginis*, aiebat: *Lampas ardentiſſima, & inextinguibiliſ Maria.* In ipsa enim sola in triduo *Fides Ecclesiæ* stabat. Cui arridens S. Thomas Valentinus concione 1. in festo *Sancta Trinitatis*, sic fatur: In illa tempestate *Passionis* Filii ejus benedicti, omnes lucernæ Apostolorum vento illo persequotionis valde obnebratae sunt. *Fides Virginis* sola inter illos permanuit ardens & lucens. In tota nocte vita presentis, à principio sue conceptionis usque ad mortem, quæ venit ad diem claram, toto vita sua tempore *Lucerna & fidei & gracie collata, nullo turbine, nulla tempestate extincta* est, sed semper lucida & clara permanxit. Ex eadem Augustini familia id etiam anteprænotarat Antonius Genuensis Bononiensis Doctor ad cap. 18. *Ioannis*, in suis Bibliorum figuris, per hæc verba: Tempore quo mysterium *Dominica Passionis* consummabatur, una Lampas tantum accensa remansit, scilicet beata Virgo Maria, in qua semper Fidei lumen luxit, & exarsit in ipsa vera charitatis ignis, & hic stetit iuxta altare, id est juxta Crucem, in qua pendebat corpus Christi. Sed cur tot lumenibus obnebratis justorum, Apostolorumque lucernis extictis, sola *Mariæ lampas* vento, turbineque *Passionis* Domini-

nice

Ludovicus Aponte.

D. Bernardus.

S. Thom. Villanov.

In triduo solum in Maria Christi fides permanxit.

Anton. Ramponi.

Lampas ardens & lucens Maria in sui Filii Passionem,

Matthæi c. 27.

quæ non extinguitur? Primo, ut ceteræ extictæ lucernæ lumine indigentes, ad vivam Mariæ lampadem currant, ut accendantur, alibi ulli lumine non invento. Secundo, idcirco *Mariæ lucerna* persequotionis Dominicæ flante aquilone rigido non extinguitur, quando reliquæ lampades suffocantur, quia *Maria erat lucerna oris expers*, ex Hesychio Episcopo Hierosolymit. *homil. 2. de S. Maria Deipara.*

Cum ergo nullum haberet foramen ad excipiendum validum aut tenebricosum malignitatis ventum; idcirco dum aliæ extinguntur lucernæ piorum vento illo persequotionis Filii ejus, ipsa sola lucens & ardens inextincta lampas luminosa remansit, ut totius Ecclesiæ *Dei* lucernarii unam lampadem fulgentissimam, & perpetuò haberent ardorem, ut ignem fervoris Fidei, & Charitatis lumen & ardorem desumerent à Deipara lucerna, lampade, & fulgentissima facula.

Immò ut non solum inter caliginosas spirituales peccatorum tenebras miseri homines pro ipsis patientem Jesum consiperent in patibulo, verum etiam ut corporeis oculis redēptionis suæ mysterium videntes, suæmet essent salutis oculati testes, *Maria* ardens & lucens *lampas* coram illo Altari majore uno in universo orbe, stetit illuminans homines & orbem. Truculenta Judæorum invidia suummet Regem Christum suspendit in ligno, & cum nondum suum spiritum Dominus emisisset, ipsa elementa proprium suum de Salvatoris nece contestabantur dolorem. Insolitis terra motibus quatiebatur, obnubilatur aëris & intempestiva tenebrarum caligine totus convolvitur orbis. A sexta autem hora tenebrae factæ sunt super universam terram, usque ad horam nonam, ut scriptum est *Matth. cap. 27. vers. 45.* Sole suos retrahente radios ab instanti, in quo cruci affligitur cœli & terræ Dominus, crassissimis orbis tenebris circumfusus obtenebrescit totus, quoque Dominus circa horam nonam expiravit. Commendata Matre discipulo Joanni, statim sub illarum trium horarum spatio sitit Christus, & cum vas juxta Crucem esset positum acceptum plenum, sœvi nimis satellites *pon-*

*giam plenam acetō hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus, ut legitur *Ioannis cap. 19. vers. 29.* Hæc & alia *Joan. 6. 19.**

refert ut testis oculatus ipse virgo Joannes *ibidem vers. 35.* dicens: *Et qui vidit, testimonium perhibuit.*

Litteræ contextum omitto circa ea, quæ ante, aut post Solis obscuritatem para

ta viderat ipse Joannes: id autem mysticè liceat adnotare. Si sic totus

orbis lumine Solis erat orbatus, ut hora diei sexta, veluti obscurissima noctis hora mediæ appareret usque ad horam nonam, (dixit enim Phlegon lib. 14. *Olympiadum*, apud Eusebium in *Chronico*, anno 33. Christi

Domini: *Dies horæ sexta in tenebrosum noctem versus est;*) quo lumine,

qua face, qua luce potuit Joannes corporeis oculis hæc videre? *Et qui vidit, testimonium perhibuit.*

Profectò, quia jam Virginem Joannes virgo accepérat in sua, spirituale non solum

sui animi habebat lampadem & lucernam inextinctam *Maria*, quando

Maria lumen Virginum est (ex Nazianzeno de Christo patiente;) sed & sui virginici corporis veluti fulgentissimam materialem lampadem ad conspectum, ut testis esset fidelis oculatus sui suorumque redēptionis.

Si *Maria* solum suorum oculorum radiis ipsam expectantium animi & corporis componebat motus; quid

quod & virgineos illuminaret suo splendore oculos ad intuitum? *Maria radios divine lucis refulgentes mittebat ex vultu cum maiestate ineffabili,*

testatur Gracuritana Mystica civitatis Dei, 1. p. lib. 2. cap. 22. num. 763.

Materiales faces præsentia Reginæ densissimam & obscurissimam noctem devincunt. Unde Virgilius 1. *Aeneid.*

vers. 731. canit: — *Et noctem flammis funalia Virgilius, vintunt,*

Hic Reginæ. Ergo præsente cœli Reginæ, & ad Regis dexteram adstante, cœlum ipsum tenebrosas nebulas dissipabit, & radios suos Sol, quos represserat, peccatoribus effundet mediæ Solis lampade Virgine, in virgines, & justos, ut suæ salutis mysteria vel corporeis oculis intueantur. Huc advoco Patrem in festo Purificationis, de *Maria* sic & ejus lumine fantem: *Dei Mater*

S. Gregorius Nazianzenus. Maria est lumen Virginum.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

Ex Amadeo Episcopo Laujanus lib. 1. de Virg. obitu. Maria à Jesu.

G 3 Fidelibus

54 Pars I. Illustratio V. Panegyrica.

*Fidelibus tuo lumine praluces, per te potens oculis nostris conspicuus redditur, utque cum libero deinceps accessu mihi intueri liceat, conceditur. Invisibilis nobis, Mariæ lumine visibilis factus, nostris corporeis oculis fuit subiectus: ergo facilius splendore & radianti lumine Marianæ lucernæ, inter tenebras saceruli materiales coeli Dominum videre licebit illi, cui lumen Maria est, & lucem inextinguibilem præstat. Citatus suprà Genuensis sic de Mariæ lucerna stante juxta Crucem, & mundum hominesque illuminante, citato scribebat loco: *Virgo Mater sub Cruce remansit. Non deficit, neque deficit aliquando lumen illius: quoniam omnes tempore noctis, id est cum nebula temptationis urget, & caligo culpa gravat, lucem ejus gratia inveniant paratam...: Beata Virgo lucerna est, qua non extinguitur, sed conservatur lumine divina gratia, prebendo omnibus viatoribus unde valeant viam salutis videre. Nec est tam cucus, cui lumen illud rectitudinem via non offendat.**

Ergo Mariæ lumen non modo Joannis Virginis mundissimi mentem illuminavit, & internos oculos, sed & corporeos vigoroso quodam lumine roboravit, ut qui licet inter culpæ tenebras non degeret, inter crassissimas noctis caligines Crucis adstantes redemptio mysterium corporis visu, ad nostram fidem, ut testis oculatus fidelissime referret. Licet enim dicta potius ad intuitivam animi illuminationem specent, ad corporalem tamen oculorum intuitum sic possunt extendi, sicuti de Mariæ lucidissimo corpore, ex virtutum abundantia clarissimo, dictum fuerat à Gerfone tract. sup. *Magnificat*, sic fante: *Iam enim dotes corporis glorificati in ea inchoabantur ex abundantia virtutum, ut esset inde corpus clarum, &c.* Ergo ex Mariæ corporis claritate, tanquam ex fulgentissima lucerna & lampade luminosa, radii exhibant omnes tenebras relegantes viro Joanni sanctissimo virgini & Apostolo. Si enim Maria spiritualiter dicta est illuminatrix Apostolorum (ex S. Antonino Florent. 4.p. tit. 15. c. 42. serm. 1.) & à Sergio Hierosolymitano de Nativitate Virg. nuncupata est Expultrix tenebrarum; parum est ut id de materialibus interpretemur tenebris, irraglyphi

Maria lampadis lux non modo mentem illuminat oculos suorum, sed & corporis oculos illuminat ad intuitum.

Gerson. Maria corporis sua fuit clarum.

S. Antoninus. Sergius.

Diantis Marianæ nostræ lampadis fulgoribus relegatis, respectu justi passionis intuentis mysterium, & testimonium exhibentis hominum redemptio: maximè cum tanto Mariæ facies aliquando fulserit splendore, & vultus lumine irradiaret immenso respectu aliquorum Fidelium, ut eos non minimo splendore exhala-to collustraret, ex D. Dionysio Arcopagita in epist. ad D. Paulum, & ex Ferreolo de Maria Augusta.

Richard. Laur.

Maria intellectualis clibanus, ignea lampas, tæda, turta, & columba.

S. Dionys. Aegop. Ferreolus.

77.

55 Maria DEBBORA mystica, &c.

*roglyphico Maria sanctissima eluet, ab Epiphanio orat. de laudibus Virg. Clibanus intellectualis, nuncupata, & à Rhotomageni Presbytero Clibanus Spiritus-Sancti ignem suscipiens, appellata, lib. 10. de laudib. B. Marie, col. 595. Sic etiam tot in figuris lampadis, facis, tæda, turta, & columba, Virgo Deipara illâ visione Abrahæ figurabatur. At lampas illa, fax, aut tæda, transibat per sacrificium & victimas: sed Maria lampas, fax & spiritualis tæda illuminans & ardens juxta aram Crucis stabat. Etenim illa lampas idcirco lucis radios spargebat in victimam, ut Deo acceptum sacrificium corporeis oculis inspicret Abrahamus inter fumigantes umbras: immò ut attenderet animalia ferro divisa, adusta fuisse igne, quando iactur & columba illæxæ, quia non divisæ aviculæ, permanebant. Eccinè Maria quâ lampas accensa, clibanus, fax & tæda, divisiones illuminans carnalium, simul luce sua demonstrat intactas à flammis aviculas remansi- se, quæ ipsam Mariam notissimo symbolo figurabant: ut vel ipsa Maria, quâ lampas, suæ immunitatis ab igneo fomite (quem non habuit, sicut nec habuerat Adamus ante flagitium) ostenderet argumentum in iacture & columba, quas nec ferrum divisit, nec ignis adulxit, sicuti cetera animalia ad hostiam parata. Meditare Mariam lampadem, facem & fulgentissimam tædam, occidente justitiae Sole in Calvario, inter divisiones illas, Pharisæorum scilicet (qui divisi interpretantur) blasphemias & nequitias, ex semine Abrahæ discipulum Ioannem illuminantem (toto orbe sub densissimis tenebris laborante) ut veluti alter Patriarcha iste consiperet ea, que gerezabantur, ad fidissimum præstandum gentibus testimonium. Hinc ne solum Judææ terræ portionem spiritualiter Deipara collustraret, quando peccatorum tenebrae factæ erant super universam terram, facta est luminosa & splendens lucerna illuminans homines & orbem. Audi Ecclesiam Græcam die 7. Martii ad Vesperas Sanctorum Martyrum Basiliæ & aliorum, hisce verbis Deiparam salutantem: *Salve splendor, qui scintillas ut fulgur, unaque totum terrarum orbem illustras. Quando mate-**

rialis obnubilatur Sol, dum mysticus Sol justitiae ob nostras delictorum tenebras suos lucis radios retrahit in scelerum supplicium, Maria stans à dextris ejus, facta inextinguibilis charitatis lampas, tota scintillans ut fulgur, cunctos homines ut splendiferissima lucerna illuminat, orbemque universum illustrat, ut verum Deum suum omnium Redemptorem & pro omnibus patientem agnoscat & humiliter reveratur.

*Nec tantum visibilis hujus orbis lampas est Deipara prædicanda, aut hujus Ecclesiæ Militantis est dicenda lucerna, quæ utriusque Ecclesia lampas fulgentissima nuncupatur ab Anastasio Nicæno quæst. 53. in S. Scripturam. De Templo, Ecclesiæque Militante satis patet ex dictis, ipsam Mariæ Deiparæ illuminari lucernâ. At de cœlesti Templo, Ecclesia Triumphantæ, & Civitate illa superna, non sic videtur adstrui pro Virgine, quando ejus civitatis Agnus est lucerna, nec Marianâ indiget lampade Curia cœlestis. Ideo Apocalypsis 21. Apocalypsi vers. 23. legitur: *Et civitas non eget 21. Sole, neque Lunâ, ut luceant in eâ; nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus est Agnus.* Ergo Civitas illa & Triumphans Ecclesia nullâ aliâ indiget lucernâ ad splendorem, nisi Agni cœlestis lampade: nec Iustorum Sole eget, nec Deiparæ Lunâ cœlestis ad splendorem Curia, quando lucerna ejus est Agnus. Sed qualiter cum Praefato Nicæno possumus enuntiare de Deipara, quod utriusque Ecclesia lampas est? Si inextinguibilis per essentiam lucerna Agni cœlestes in perpetuum illuminat orbem, ad quid Mariæ lampas, quodnam lumen? aut quando ipsa dabit lumen suum, aut aliquem coram Agni lucerna splendorem emitter? Scimus Virginem Deiparam Agni illius sponsam & uxorem esse, juxta illa Apocalypsis 19. vers. 7. verba: *Venerunt nuptia Agni, & uxor ejus preparavat se.* Arabica legit: *Eius sponsa ipse Agno preparata est.* Nec sub alio ornatu sponsam novimus præparari dilecta, nisi cum ardentissima & fulgentissima lampade. Matthæi 25. March. vers. 7. ubi Syrus legit, *Preparaverunt c. 25. lampades suas*, Virgines scilicet prudenter usque ad ultimum non sic*

Anastas. Episc. Maria utriusque Ecclesia est lucidissima tempus.

Maria, quæ Sanctior Adamo, peccati formate carui.

Procopius.

Ecclesia Græca.

S. Bruno. Episc. Signac.